



НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ВИЯВЛЕННЯ,
РОЗШУКУ ТА УПРАВЛІННЯ
АКТИВАМИ, ОДЕРЖАНИМИ
ВІД КОРУПЦІЙНИХ ТА ІНШИХ
ЗЛОЧИНІВ

вул. Бориса Грінченка, 1, м. Київ, 01001
Тел. (044) 290-08-21, факс (044) 290-08-22
Веб-сайт: www.arma.gov.ua
E-mail: info@arma.gov.ua
Код ЄДРПОУ 41037901

08. 11. 2018 № 3124/1-1-18/6

На № _____ від _____

Народному депутату України

Луценку І.В.

вул. М. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

Шановний Ігоре Вікторовичу!

Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – Національне агентство) розглянуто Ваш депутатський запит від 18 жовтня 2018 року № 11-2519, який надійшов листом Голови Верховної Ради України від 19 жовтня 2018 року № 11/10-1070 (вх. № 8/1-18 від 26 жовтня 2018) та повідомляється.

Національне агентство виявляє та розшукує активи, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, за зверненнями слідчого, детектива, прокурора, слідчого судді, суду, а також управляє активами, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні, на підставі ухвали слідчого судді, суду або згоди власника, за наявності відповідного звернення. Таким чином, забезпечується досягнення цілей та завдань кримінально-процесуальної діяльності слідчого, детектива, прокурора, слідчого судді, суду.

Так, листом прокурора відділу процесуального керівництва прокуратури міста Києва юристом 1 класу А. Вельковим від 29.05.2018 № 17/1/2-130-17 надіслано Національному агентству ухвалу слідчого судді Дніпровського районного суду м. Києва від 29.05.2018 у справі № 755/16396/16-к (провадження № 1кс/755/2611/18), якою змінено раніше встановлений у кримінальному провадженні № _____ від 01.11.2016 спосіб та порядок зберігання речових доказів, а саме, передано Національному агентству для організації охорони, відповідального зберігання, проведення поточних ремонтів, обслуговування, підтримання у належному стані та оперативного управління: 1) земельні ділянки площею: 2,0722 га (кадастровий номер 8000000000:82:007:0032), 0,1117 га (кадастровий номер 8000000000:82:006:0088); 2) нерухоме майно – реєстраційний номер об'єктів нерухомого майна: 127097680000 – будівля № 3 (літера «В») у тому числі площа котельні – 63,9 кв.м. загальною площею 1516,7 кв.м.; будівлю № 1 (літера «А») також приміщення центру обробки даних «Парковий», площею 2562,6 кв.м.; конгресно-виставковий центр з підземним

009934

12.11.2018 10:19

Вх. № 23644

паркінгом, площею 15 440,7 кв.м., загальною площею 20 107,6 кв.м.; дизельну електростанцію (літера «Г») загальною площею 233,5 кв.м.; 22239980000 – будівля № 2 (літера «Б») загальною площею 395 кв.м., які знаходяться за адресою: м. Київ, Паркова дорога, 16а (далі-Активи).

Проте, ухвалою Апеляційного суду міста Києва від 03.08.2017 ухвалу слідчого судді Дніпровського районного суду міста Києва від 08.06.2017 – скасовано. Постановлено нову ухвалу, якою клопотання слідчого задоволено частково. Накладено арешт та заборонено користуватися, розпоряджатися та відчужувати Активи.

Так керуючись статтею 100 Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК України) визначено порядок зберігання речового доказу (Активів) шляхом передачі їх для організації охорони, відповідального зберігання, проведення поточних ремонтів, обслуговування, підтримання їх у належному стані та оперативного управління – Державному підприємству «Фінансування інфраструктурних проектів».

Ухвалою слідчого судді Дніпровського районного суду міста Києва від 29.05.2018 задоволено клопотання ДП «Фінансування інфраструктурних проектів» про визначення порядку зберігання речового доказу у кримінальному провадженні, шляхом зміни раніше встановленого способу та порядку, вирішено змінити порядок зберігання речового доказу (Активів) у кримінальному провадженні, шляхом передачі Національному агентству для організації охорони, відповідального зберігання, проведення поточних ремонтів, обслуговування, підтримання їх у належному стані та оперативного управління.

Оскільки виникла необхідність у зміні встановленого способу та порядку зберігання арештованого майна, переданого Національному агентству, слідчий прокуратури міста Києва звернувся з клопотанням до слідчого судді Голосіївського районного суду міста Києва Чередніченко Н.П.

Прокурор в кримінальному провадженні в судовому засіданні просив клопотання задовольнити. Дослідивши матеріали справи слідчим суддею встановлено, що відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» (далі – Закон) Національне агентство є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, та/або з управління активами, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні.

Відповідно до пункту третього частини першої статті 15 Закону, Національне агентство взаємодіє з органами досудового розслідування, прокуратури та суду шляхом надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги з питань, пов'язаних з виявленням, розшуком, проведенням оцінки та управлінням активами.

Також, Національне агентство листом від 06.07.2018 звернулось до прокуратури міста Києва з приводу зміни способу та порядку зберігання арештованого майна, визначеного ухвалою слідчого судді Дніпровського районного суду міста Києва від 29.05.2018.

Вказане звернення мотивоване тим, що заснування Національного агентства є результатом: імплементації у правову систему України положень Директиви ЄС від 03.04.2014 № 2014/42/EU про арешт та конфіскацію предметів злочинної діяльності і доходів від неї, Рішення Ради ЄС № 2007/845/JHA від 06.12.2007 про співробітництво в сфері повернення активів; виконання Україною Плану дій з лібералізації візового режиму з ЄС (який наразі вважається виконаним); дотримання вимог Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму; впровадження 38 рекомендації Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей та Кращих практик щодо адміністрування арештованих активів, затверджених 27.04.2018 в межах підгрупи з кримінально-правових питань «Великої вісімки» (G8); виконання приписів Закону України «Про засади державної антикорупційної політики (Антикорупційна стратегія)» на 2014 – 2017 роки та Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015 – 2017 роки.

Відповідно до ухвали слідчого судді Дніпровського районного суду міста Києва від 29.05.2018 Національне агентство уповноважене на організацію оперативного управління Активом, що не охоплюється його повноваженнями за Законом (а саме передано Національному агентству активи для організації охорони, відповідального зберігання, проведення поточних ремонтів, обслуговування, підтримання їх у належному стані та оперативного управління).

Не зважаючи на те, що різниця між такими повноваженнями видається незначною, правовий режим управління майном за договором відповідно до глави 70 Цивільного кодексу України та правовий режим оперативного управління майном є абсолютно різними за змістом та суб'єктному складу.

Слід зазначити, що Національне агентство, відповідно до статті 21 Закону, передає арештоване майно в управління суб'єкту господарювання за договором, який укладається відповідно до глави 70 Цивільного кодексу України.

Одночасно, відповідно до статті 137 Господарського кодексу України, правом оперативного управління визнається речове право суб'єкта господарювання, який володіє, користується і розпоряджається майном, закріпленим за ним власником (уповноваженим ним органом) для здійснення некомерційної господарської діяльності, у межах, встановлених цим Кодексом та іншими законами, а також власником майна (уповноваженим ним органом). При цьому, власник майна, закріпленого на праві оперативного управління за суб'єктом господарювання, здійснює контроль за використанням і збереженням переданого в оперативне управління майна безпосередньо або через уповноважений ним орган і має право вилучати у суб'єкта господарювання надлишкове майно, а також майно, що не використовується, та майно, що використовується ним не за призначенням.

З наведеного вище вбачається, що передаючи арештоване майно в управління відповідно до Закону, Національне агентство не діє у правовому режимі оперативного управління майном, оскільки :

а) не є його власником, а передає його в управління на підставі окремого речового титулу управління, яким воно наділено ухвалою суду;

б) управитель здійснює комерційну діяльність і при цьому межі такої діяльності власник майна встановити не може;

в) власник майна не уповноважений контролювати заходи з управління майном, які вчиняються управителем, - це повноваження Національного агентства.

Таким чином, за змістом статей 19-24 Закону Національне агентство самостійно не здійснює управління активами (інакше як у спосіб їх реалізації). У разі передання Національним агентством активу в управління професійному управителеві за договором, послуги з такого управління можуть бути оплачені виключно з доходів від управління (частини 2 та 3 статті 21 Закону).

Згідно із Законом головна мета діяльності Національного агентства за напрямком управління майном – забезпечувати (генерувати) надходження до Державного бюджету України, а не видатки з нього.

Саме тому, Національне агентство не має повноважень та прав витратити кошти Державного бюджету України і самостійно організовувати, наприклад, заходи з охорони, відповідального зберігання, проведення поточних ремонтів, обслуговування, підтримання у належному стані та оперативно управляти активами. Відповідні заходи можуть організовуватись управителем відібраним у порядку, встановленому Законом, і оплачуватись виключно з доходів від управління, які отримуються управителем в процесі комерційного використання активу.

За таких обставин, Закон не передбачає можливості управління майном, як Національним агентством самостійно, так і обраним ним управителем за договором, у спосіб суто його зберігання (оскільки зберігання призводить лише до витрат без одержання доходів). При цьому, Національне агентство може організувати деякі заходи зі зберігання арештованого майна, але лише для цілей подальшого передання такого майна в управління професійному управителеві і лише на строк, необхідний для організації такого передання в управління, а також, таке тимчасове (короткотермінове) зберігання не може передбачати витрачання коштів Державного бюджету України.

Виходячи з викладеного, за загальним правилом, управління відповідно до Закону у спосіб передання активу в управління за договором управителеві є можливим, якщо таке управління здатне приносити дохід.

Крім того, Законом, зокрема у статті 21, встановлено дискреційні повноваження Національного агентства, які полягають у компетенції Національного агентства самостійно встановлювати належність або неналежність активів до видів майна, визначених у Примірному переліку, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 № 685, та в залежності від цього визначати, з урахуванням принципу верховенства права, який шлях управління активами є найбільш ефективний, тобто найбільше дозволяє забезпечувати збереження вартості активів, а також її збільшувати (за можливості).

Згідно з положеннями Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2 стосовно здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень, прийнятої Комітетом Міністрів 11.03.1980, під дискреційними

повноваженнями слід розуміти повноваження, які адміністративний орган, приймаючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду, тобто, коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за даних обставин.

Органом досудового розслідування враховано, що управління активами – це діяльність із володіння, користування та/або розпорядження активами, тобто забезпечення збереження активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, та їх економічної вартості або реалізація таких активів чи передача їх в управління відповідно до Закону, а також реалізація активів, конфіскованих у кримінальному провадженні (пункт 4 частини першої статті 1 Закону).

Повноваження Національного агентства з управління арештованим майном визначені статтями 1, 9, 10, 19-24 Закону та статтею 100 КПК України.

Так, в управління Національному агентству можуть передаватись лише активи, які відповідають наступним умовам: на них накладено арешт у кримінальному провадженні; арешт має передбачати заборону розпорядження або користування майном; їх сукупна вартість становить понад 200 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; це не завдає шкоди кримінальному провадженню.

Згідно з частиною першою статті 98 КПК України речовими доказами є матеріальні об'єкти, які були знаряддям кримінального правопорушення, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, в тому числі предмети, що були об'єктом кримінально протиправних дій, гроші та інші речі, набуті кримінально протиправним шляхом.

Згідно з абзацом сьомим частини шостої статті 100 КПК України речові докази вартістю понад 200 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, якщо це можливо без шкоди для кримінального провадження, передаються за письмовою згодою власника, а в разі її відсутності - за рішенням слідчого судді, суду Національному агентству, для здійснення заходів з управління ними з метою забезпечення їх збереження або збереження їхньої економічної вартості, а речові докази, зазначені в абзаці першому цієї частини, такої самої вартості - для їх реалізації з урахуванням особливостей, визначених законом.

Згідно частини сьомої статті 100 КПК України передбачено, що у випадках, передбачених пунктами 2, 4 та абзацом сьомим частини шостої цієї статті, слідчий за погодженням із прокурором або прокурор звертається з відповідним клопотанням до слідчого судді місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, або до суду під час судового провадження, яке розглядається згідно із статтями 171-173 цього Кодексу. Прокурор у випадку, передбаченому абзацом сьомим частини шостої цієї статті, не пізніше наступного робочого дня з моменту постановлення ухвали слідчого судді, суду надсилає копію цієї ухвали Національному агентству, із зверненням щодо прийняття активів, а також вживає невідкладних заходів щодо передачі цих активів Національному агентству.

На підставі викладеного, у зв'язку з тим, що арештоване майно відповідає критеріям, встановленим у статті 100 КПК України, статтях 1, 19, 21 Закону, з метою забезпечення досягнення мети накладення арешту на майно, реалізації

завдань кримінального провадження та керуючись статтями 36, 100, 131 КПК України та статтями 1, 9, 19, 21 Закону, слідчий суддя Голосіївського районного суду міста Києва Чередніченко Н.П. своєю ухвалою задовольнив клопотання старшого слідчої групи – старшого слідчого першого слідчого відділу управління з розслідування кримінальних проваджень слідчими органів прокуратури та процесуального керівництва прокуратури міста Києва юриста 1 класу Корженко І.Ю. та передав Національному агентству, в управління у порядку та на умовах, визначених статтями 1, 9, 19, 21 Закону Активи.

18 жовтня 2018 року Національним агентством, за результатами конкурсного відбору, проведеного на виконання ухвали Голосіївського районного суду м. Києва від 20 серпня 2018 року у справі № 752/16869/18, в порядку, передбаченому статтею 21 Закону, було укладено договір управління майном (активами). Відповідно до вказаного договору Активи передано в управління КП «ЦЕНТР ОРГАНІЗАЦІЇ ДОРОЖНЬОГО РУХУ» (код ЄДРЮОФОПГФ-32955518).

Слід наголосити, що всі без винятку активи, які передаються Національному агентству в управління, є речовими доказами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, управління якими здійснюється, зокрема, відповідно до Закону та КПК України. Таким чином, забезпечується досягнення цілей та завдань кримінально-процесуальної діяльності слідчого, детектива, прокурора, слідчого судді, суду.

Взаємодія Національного агентства, зокрема, з визначеною в порядку встановленому Законом юридичною особою, яка здійснює управління арештованими активами або їх реалізацію, передбачає обмін відомостями досудового розслідування, зокрема, інформацією про підстави та спосіб вжиття заходів з управління речовими доказами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, порядок виконання такого рішення, вартість речових доказів, тощо. Відповідно до статті 222 КПК України, така інформація може бути розголошена лише з дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають за можливе.

З повагою,

Голова



Антон ЯНЧУК